

Research Article

Journal of Modeling in Engineering

Journal homepage: https://modelling.semnan.ac.ir/

ISSN: 2783-2538

Optimum Design of Corona Ring of Composite Insulators Considering the Effect of Mutual Phases by Monte Carlo and Coordinate Search Intelligente Algorithms

Mostafa Khajavi^a, Sajad Bagheri^{b,*}, Asaad Shemshadi^c

^a PhD Student, Department of Electrical Engineering, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran

^b Assistant Professor, Department of Electrical Engineering, Arak Branch, Islamic Azad University, Arak, Iran ^c Assistant Professor, Electrical Engineering Department, Arak University of Technology, Arak, Iran

⁻ Assisiani Frojessor, Electrical Engineering Deparimeni, Arak University oj Technology, Arak

PAPER INFO

Paper history:

Received: 15 October 2023 Revised: 02 November 2023 Accepted: 14 November 2023

Keywords:

Composite insulator, Corona ring, Fem, Mutual phases, Monte carlo, Coordinate search.

A B S T R A C T

Today, composite insulators are used in high-voltage power transmission lines, especially in polluted and humid areas. One of the parameters affecting the aging of composite insulators is the control of the Electric Field Intensity (EFI) distribution on the creepage distance of the insulator. Designing corona ring is considered as one of the important factors in reducing EFI. In this paper, the changes in the EFI on the creepage distance of the 230 kV composite insulator have been investigated and calculated with and without considering the effects of the corona ring, tower structure, conductor, hardware, and mutual phases using the Finite Element Method (FEM) and in three dimensions in software COMSOL. Then, the appropriate objective function was defined to minimize the maximum EFI on the creepage distance of the composite insulator. Finally, Monte Carlo and coordinate search algorithms were used for the optimum design of the corona ring parameters of the composite insulator, including the diameter, thickness, and Installation position of the corona ring in the high voltage potential part, and compared with other non-gradient-based methods. The simulation results showed that the design and calculation of the optimal parameters of the corona ring using Monte Carlo and coordinate search algorithms reduced the maximum EFI on the creepage distance of the composite insulator by 78% compared to the case without the corona ring, which is the innovation of this paper to other published works.

DOI: https://doi.org/10.22075/jme.2023.32057.2543

© 2024 Published by Semnan University Press.

This is an open access article under the CC-BY 4.0 license.(https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

*Corresponding Author: E-mail addresses: sajad.bagheri@iau.ac.ir

How to cite this article:

Khajavi, M., Bagheri, S., & Shemshadi, A. (2024). Optimum Design of Corona Ring of Composite Insulators Considering the Effect of Mutual Phases by Monte Carlo and Coordinate Search Intelligente Algorithms. Journal of Modeling in Engineering, 22(77), 189-206. doi: 10.22075/jme.2023.32057.2543

مقاله پژوهشی

طراحی بهینه حلقه کرونا مقره کامپوزیتی با در نظر گرفتن اثر متقابل فازها توسط الگوریتمهای هوشمند مونت کارلو و جستجوی مختصات

مصطفی خواجوی'، سجاد باقری'[،]* ، اسعد شمشادی^۳

چکیدہ	اطلاعات مقاله
امروزه در خطوط انتقال برق فشار قوی به خصوص در مناطق آلوده و مرطوب از مقرههای کامپوزیتی استفاده می گردد. یکی از پارامترهای بسیار تأثیر گذار بر طول عمر مقرههای کامپوزیتی، کنترل توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره می اشد. طراحی مناسب حلقه کرونا یکی از	نوع مقاله: پژوهشی دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۷/۲۳ بازنگری مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۱۱ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۲۳
عوامل مهم در کاهش شدت میدان الکتریکی محسوب می شود. در این مقاله، ابتدا تعییرات شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت، با و بدون در نظر گرفتن اثرات حلقه کرونا، سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای متقابل با استفاده از روش المان محدود و به بصورت سه بعدی در نرم افزار کامسول بررسی و محاسبه شده است. سپس، تابع هدف مناسب به منظور مینیموم کردن حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی لحاظ می گردد. در نهایت، از دو الگوریتم هوشمند مونت کارلو و جستجوی مختصات به منظور طراحی بهینه پارامتراهای حلقه کرونا مقره کامپوزیتی شامل قطر، ضخامت و موقعیت نصب حلقه کرونا از تقسمت پتانسیل فشار قوی استفاده و با سایر روش های غیرمبتنی بر گرادیان مقایسه می شود. نتایج بدست آمده نشان داد که طراحی و محاسبه پارامترهای بهینه حلقه کرونا با استفاده از روش های مونت کارلو و جستجوی مختصات باعث کاهش حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی تا ۲۸٪ نسبت به حالت بدون حلقه کرونا می شود که از نوآوری اصلی این مقاله با سایر تحقیقات منتشر شده می باشد.	واژگان کلیدی: مقره کامپوزیتی، حلقهکرونا، روش اجزای محدود، فازهای متقابل، مونت کارلو، جستجوی مختصات.

DOI: https://doi.org/10.22075/jme.2023.32057.2543

آلودگی ایزولاسیون سنگین^۵ مطرح بوده است. مقرههای

کامپوزیتی در مقایسه با مقرههای سرامیکی و شیشهای به

دلیل قیمت ارزانتر، سبکی و راحتی نصب[۲و۱]، آبگریزی^۶

[٣]، مقاومت مكانيكي بالاتر [۴]، خواص عايقي بهتر [۵]،

مقاومت خوب در برابر پدیده شکست سطحی^۷ و نیاز به

تعمیر و نگهداری کمتر بطور گسترده در شبکههای برق

© 2024 Published by Semnan University Press. This is an open access article under the CC-BY 4.0 license.(https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

۱–مقدمه

مقرهها وظیفه اتصال هادیها به سازه برج^۲ را برعهده داشته و ضمن حفظ فاصله عایقی مناسب باید خواص مکانیکی و الکتریکی قابل قبولی داشته باشند. در سالیان اخیر همواره استفاده از مقرههای کامپوزیتی به عنوان بهترین گزینه برای خطوط انتقال برق فشار متوسط^۳ و فشار قوی^۴ در مناطق با

⁶ hydrophobicity

استناد به این مقاله:

^{*} پست الكترونيك نويسنده مسئول: sajad.bagheri@iau.ac.ir

۱. دانشجوی دکتری، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد

اراک، اراک، ایران

۲. استادیار، دانشکده فنی و مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک، اراک،

ايران

۳. استادیار، دانشکده مهندسی برق، دانشگاه صنعتی اراک، اراک، ایران

² Tower Structure

³ Middle Voltage

⁴ High Voltage ⁵ Heavy Insulation

⁷ Flashover

Flashove

خواجوی, مصطفی, باقری, سجاد, و شمشادی, اسعد. (۱۴۰۳). طراحی بهینه حلقه کرونا مقره کامپوزیتی با در نظر گرفتن اثر متقابل فازها توسط الگوریتم-های هوشمند مونت کارلو و جستجوی مختصات. مدل سازی در مهندسی, ۲۲(۷۷), ۲۹۹–۲۰۶. doi: 10.22075/jme.2023.32057.2543

²⁶ Bound Optimization by Quadratic Approximation (BOBYQA)
²⁷ Monte Carlo (MC)
²⁸ Coordinate Search (CS)

¹⁹ Ant Lion Optimizer (ALO)

²⁰ Virus Colony Search (VCS)

²¹ Dolphin Echolocation (DE)

²² Gradient Based Solvers (GBS)
 ²³ Derivative-Free Solvers (DFS)

²⁴ Finite Element Method (FEM)

²⁵ Nelder – Mead (NM)

مورد استفاده قرار می گیرند[۶]. یکی از پارامترهای بسیار ادبیات ارائه شدهاند.روشهای فراابتکاری ابزار قدرتمندی در بهینهسازی هستند. با این حال، این روشها بازده زمانی تاثیر گذار بر عملکرد بلند مدت مقرههای کامپوزیتی، کنترل توزيع يتانسيل و شدت ميدان الكتريكي در اطراف مقره و ندارند و برای رسیدن به یک نتیجه مطلوب به تکرارهای زیادی نیاز دارند، به ویژه در گامهای اولیه، که در آن چندین متعاقب أن كاهش احتمال وقوع پديده كرونا ميباشد[٧]. پارامتر در محدودههای وسیع تغییر میکنند. برخی از رایج-شدت میدان الکتریکی شدید، علاوه بر ایجاد کرونا روی ترین الگوریتمهای فراابتکاری در بهینه نمودن پارامترهای سطح مقره کامپوزیتی، میتواند باعث تخلیه جزئی^۸ در حلقه كرونا شامل: الگوريتم ژنتيك^{١٣} [18]، بهينه سازى حفرههای موجود در مقره و خطای ایجاد جرقه داخلی^۹ و كلونى مورچە ها^{۱۴} [17]، الگوريتم بهينه سازى ازد حام در نهایت منجر به شکست ترد هسته^{۱۰} شود و مقره را از ذرات¹⁴ [1۸]، الگوريتم جستجوى فاخته¹⁸ [1۹]، الگوريتم نظر خواص الکتریکی و مکانیکی کاملاً معیوب سازد [-۸ بهینهساز نهنگ^{۱۷} [۲۰]، بهینهساز گرگ خاکستری^{۱۸} [۲۱]، ۱۰]. حلقه کرونا^{۱۱}، مهمترین ابزار کنترل شدت میدان و بهینهسازی شیر مورچه ۱۹ [۲۲]، جستجوی کلونی ویروس ۲۰ پتانسیل الکتریکی در مقرههای کامپوزیتی است[۱۱]. تحقيقات زيادى براى كاهش شدت ميدان الكتريكي روى [۲۳] و پژواک دلفین^{۲۱} [۲۴] است. روش های تحلیل عددی نیز در کنار روشهای فراابتکاری مورد استفاده قرار فاصله خزشی^{۱۲} مقره کامیوزیتی با استفاده از حلقهکرونا و می گیرند که به دو دسته روشهای مبتنی بر محاسبه روشهای بهینهسازی ابعاد حلقه کرونا انجام شده است. به گرادیان^{۲۲} و روشهای غیر مبتنی بر محاسبه گرادیان^{۲۳} منظور طراحى بهينه حلقه كرونا، سه پارامتر قطر، ضخامت تقسيم مى شوند [10] و [76]. روش اجزا محدود^{۲۴}، روش و موقعیت نصب حلقه کرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی حل عددی است که با سادهسازی معادلات دیفرانسیلی، مدنظر قرار می گیرد [۱۴–۱۲]. در تحقیقات گذشته به حل کردن آنها را با روشهای بسیار سادهتر امکانپذیر طراحي و بهينهسازي ابعاد حلقه كرونا با هدف كمينه كردن می سازد. روشهای تحلیل عددی مبتنی بر روش اجزا حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى سطح مقره كاميوزيتي محدود اغلب قابلیت حل مسئله را در فضایی با هندسه بدون حضور سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای متقابل یرداخته شده است. از آنجاییکه در هیچکدام از تحقیقات متغیر دارند. از این رو، نتایج دقیق بالایی را با زمان شبیه سازی سریع و انعطاف پذیری بیشتر در مقایسه با بهینهسازی ابعاد حلقه کرونا همزمان با در نظر گرفتن اثر روشهای فراابتکاری ارائه میدهند که از دیگر نوآوری این تمام تجهیزات مذکور برای حلقه کرونا پرداخته نشده است. مقاله بهشمار می رود. در [۲۶]، با استفاد از روش تحلیل لذا، این موضوع نوآوری اصلی این مقاله محسوب می شود. عددی و دو الگوریتم غیر مبتنی بر گرادیان از قبیل الگوریتم حل مسائل بهینهسازی با استفاده از روشهای ابتکاری، نلدر- مید^{۲۵} و الگوریتم کران با تقریب درجه دو^{۲۶}، بخصوص زمانيكه داراى محدوديتهاى مختلف، مسائل یارامترهای بهینه حلقه کرونا شامل قطر، ضخامت و ارتفاع پیچیده، چندوجهی، گسسته یا ناپیوسته هستند، بسیار محل نصب حلقه كرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی با در مشکل است. همچنین، دو مشکل اصلی الگوریتمهای نظر گرفتن اثرات سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای ابتکاری، گرفتار شدن آنها در نقاط بهینه محلی و همگرایی متقابل برای مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت محاسبه شده زودرس است. برای حل این مشکلات از الگوریتمهای است. تفاوت اصلى تحقيق حاضر با مقاله [٢۶]، استفاده از فراابتکاری استفاده می شود [۱۵]. روش های فراابتکاری روشهای مونت کارلو²⁷ و جستجوی مختصات^{۲۸} و مقایسه مختلفي توسط محققان براي بهينهسازي ابعاد حلقه كرونا در

- 8 Partial discharge
- ⁹ Flash under
- ¹⁰ Brittle fracture on FRP rod
- ¹¹ Corona ring
- ¹² Creepage distance
- ¹³ Genetic Algorithm (GA)
- ¹⁴ Ant Colony Optimization (ACO)
- ¹⁵ Particle Swarm Optimization (PSO)
- ¹⁶ Cuckoo Search Algorithm (CSA)
- ¹⁷ Whale Optimization Algorithm (WOA)
 ¹⁸ Grey Wolf Optimizer (GWO)
 - (GWO)

خواجوى، باقرى، شمشادى

نتایج حاصل با سایر روش های غیر مبتنی بر گرادیان بوده است که تا کنون بررسی نشده است.

در [۲۷]، از سه الگوریتم فراابتکاری چند هدفه از قبیل بهینهساز شیر مورچه^{۲۹}، بهینهساز ازدحام ذرات^{۲۰} و الگوریتم ژنتیک چندهدفه با مرتبسازی نامغلوب شماره۲^{۳۱}، جهت تعیین ابعاد بهینه حلقه کرونا مقره کامپوزیتی ۴۰۰ کیلوولت با استفاده از روش المان محدود و بصورت سه بعدی در نرم افزار کامسول استفاده شده است. نتایج نشان می دهد که الگوریتم چند هدفه بهینهساز شیر مورچه، زمان مناسب و جواب بهتری نسبت به دو الگوریتم دیگر دارد.

در [۲۸]، ابتدا با تغییر پارامترهای حلقه کرونا از قبیل قطر، ضخامت و موقعیت نصب حلقه کرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت، توزیع شدت میدان الکتریکی در نقاط اتصال سه گانه، فیتینگ انتهایی و سطح حلقه کرونا مورد مطالعه قرار گرفته است. سپس تابع هدف جهت کمینه کردن حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره مورد مطالعه با در نظر گرفتن قیود طراحی پارامترهای حلقه کرونا تعریف شده است. در نهایت با حل تابع هدف با استفاده از الگوریتم ازدحام ذرات، مقادیر بهینه حلقه کرونا به روش المان محدود و بصورت سه بعدی در نرم افزار کامسول بدست آمده است.

در [۲۹]، مقادیر بهینه پارامترهای حلقه کرونا مقره کامپوزیتی اتکایی ۲۷.۵ کیلوولت قطار پرسرعت مورد مطالعه و محاسبه قرار گرفته است. رفتار شدت میدان الکتریکی در اولین چترک مقره اتکایی با تغییر سه پارامتر: شعاع حلقه کرونا (R)، زاویه حلقه کرونا (میزان خمش حلقه کرونا (θ)) و موقعیت قرارگیری حلقه کرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی (H) مورد بررسی قرار گرفته است. از معایب[۲۹]، می توان به عدم استفاده از روشهای هوشمند جهت تعیین پارامترهای بهینه حلقه کرونا اشاره نمود.

در [۳۰]، مقایسه نتایج حداکثر شدت میدان الکتریکی روی سطح مقرههای کامپوزیتی و شیشهای ۴۰۰ کیلوولت با حلقه کرونا اولیه نشان میدهد که حداکثر شدت میدان الکتریکی روی سطح مقره کامپوزیتی کمتر از مقره شیشه ای میباشد. سپس، با بررسی و مدلسازی دو بعدی مقره کامپوزیتی در خط انتقال ۴۰۰ کیلوولت، نشان میدهد

که حضور سازه برج و یراق آلات باعث افزایش حداکثر شدت میدان الکتریکی روی سطح مقره کامپوزیتی می شود. در [۳۱]، ابتدا، پنجره فاز وسط سازه برج خط ۵۰۰ کیلوولت تک مداره با هادی باندل سهتایی و چوب استک بصورت سه بعدی در نرمافزار کامسول مدل سازی شده است. سپس، شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی چوب استک با موقعیت قرارگیری تکنیسین فنی در شش حالت مختلف از طول پنجره میانی سازه برج اندازه گیری شده است. در [۳1]، هیچگونه راهکاری برای کاهش شدت میدان

الكتريكي ارائه نشده است.

در [۳۲]، شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت در هشت سناریو با استفاده از روش المان محدود و به صورت سه بعدی در نرم افزار کامسول بررسی شده است. این هشت سناریو شامل شرایط عادی، بارانی، سرما و یخزدگی، آلودگی نمکی، آلودگی صنعتی، در بارانی، سرما و یخزدگی، آلودگی نمکی، آلودگی صنعتی، در حلقه کرونا و درنهایت در نظر گرفتن دو عدد حلقه کرونا با رطوبت درنظر گرفته شده است.

در [۳۳]، مقادیر بهینه حلقه کرونا مقره سرامیکی ۷۶۵ کیلوولت اتکایی پست با استفاده از روش المان مرزی و بصورت سهبعدی در نرمافزار کولمب بدست آمده است. در این تحقیق، با تغییر پارامترهای حلقه کرونا از قبیل ضخامت، قطر و موقعیت محل نصب از قسمت پتانسیل فشار قوی، شدت میدان و پتانسیل الکتریکی از طریق شبیه سازی در نرمافزار کولمب بر روی سطح مقره سرامیکی ۷۶۵ کیلوولت محاسبه شده است. از معایب[۳۳]، عدم استفاده از روش های هوشمند جهت بهینه سازی پارامترهای حلقه کرونا می باشد.

در [۳۴]، رفتار توزیع شدت میدان الکتریکی روی سطح شش نمونه مختلف مقره سرامیکی ۲۳۰ کیلوولت با استفاده از روشهای تحلیل عددی و المان محدود و به صورت سه بعدی در پنج حالت مختلف از قبیل: حضور سازه برج و هادی، پروفیلهای مختلف مقره، حضور حلقه کرونا، ابعاد مختلف حلقه کرونا و تعداد چتر کهای مختلف در نرم افزار کامسول مطالعه و تحلیل شده است. در [۳۴]، هیچگونه مطالعهای در خصوص اثرات فازهای متقابل و بهینهسازی پارامترهای حلقه کرونا از قبیل قطر، ضخامت و ارتفاع محل

³¹ Non-dominated Sorting Genetic Algorithm (NSGA-II)

²⁹ Multi-Objective Ant Lion Optimizer (MOALO)

³⁰ Multi-Objective Particle Swarm Optimizer (MOPSO)

نصب حلقه کرونا با استفاده از روشهای هوشمند صورت نگرفته است.

در [۳۵]، تابع هدف به منظور کاهش حداکثر شدت میدان الکتریکی روی سطح مقره ۱۱۵ کیلوولت کامپوزیتی در دو حالت در نرم افزار متلب تعریف شده است. حالت اول، تابع هدف با در نظر گرفتن پارامترهای هندسه مقره از قبیل: ضريب گذردهی نسبیrr روکش مقره (\mathcal{E}_r)، زاويه قرارگیری روکش مقره روی هسته (heta) در نقطه اتصال سه گانه بیان شده است. حالت دوم، تابع هدف با در نظر گرفتن پارامترهای هندسه حلقه کرونا از قبیل: قطر، ضخامت و ارتفاع نصب حلقه کرونا بیان شده است. مقایسه و بررسی نتایج نشان میدهد که تأثیر گذاری پارامترهای حلقه کرونا از قبیل: قطر، ضخامت و موقعیت نصب حلقه کرونا در کاهش حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى سطح مقره كاميوزيتي ۱۱۵ کیلوولت در مقایسه با پارامترهای هندسه مقره بیشتر مے باشد.

در [۳۶]، ابتدا، تغییرات شدت میدان الکتریکی روی سطح وال بوشینگ ۸۰۰ کیلوولت جریان مستقیم با و بدون حضور حلقه كرونا اوليه توسط روش المان محدود و بصورت سه بعدی در نرمافزار انسیس^{۳۳} بررسی شده است. سپس، یارامترهای بهینه حلقه کرونا از قبیل: قطر، ضخامت و ارتفاع نصب حلقه كرونا با هدف كمينه كردن حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى سطح وال بوشينگ با تغيير يك پارامتر و ثابت نگه داشتن دو پارامتر دیگر بدست آمده که نشان مى دهد حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى سطح وال بوشینگ با حضور حلقه کرونا بهینه در مقایسه با حلقه کرونا اولیه ۵۰ درصد کاهش یافته است. از معایب[۳۶]، عدم استفاده از روشهای هوشمند جهت بهینهسازی پارامترهای حلقه كرونا مى باشد.

در [۳۷]، سه مقره کامپوزیتی با پروفیلهای متفاوت (هندسه متفاوت) و یک مقره شیشهای ۴۰۰ کیلوولت از خط ۴۰۰ کیلوولت الجزایر بصورت دو بعدی در نرم افزار کامسول در شرایط تمیز و آلوده تعریف شده است. بررسی نتايج شدت ميدان الكتريكي روى سطح مقره كامپوزيتي و شیشهای در شرایط تمیز و آلوده نشان میدهد که حداکثر شدت میدان الکتریکی سمت پتانسیل فشار قوی و سمت

32 Relative Permittivity

زمین (پتانسیل صفر) در مقره کامپوزیتی در مقایسه با مقره شیشهای شرایط بهتری دارد.

در [۳۸]، با استفاده از الگوریتم تکامل تفاضلی^{۳۴} پارامترهای بهینه حلقه کرونا از قبیل: قطر، ضخامت و موقعیت نصب حلقه كرونا جهت كمينه كردن حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى سطح هفت نوع مقره كامپوزيتي با ساختار چترک متفاوت (ابعاد و تعداد چترکها) با استفاده از روش المان محدود و بصورت دو بعدی متقارن در نرم افزار کامسول محاسبه شده است.

در [۳۹]، با استفاده از پاسخهای روش عددی تاگوچی^{۳۵} و تعريف واريانس مجاز براي حل مسئله، ابعاد بهينه حلقه كرونا از قبيل: قطر، ضخامت و موقعيت نصب حلقه کرونا با هدف کمینه کردن حداکثر شدت میدان الکتریکی روی سطح مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت با استفاده از روش المان محدود در نرمافزار كامسول بدست آمده است.

در این مقاله، طراحی و بهینهسازی ابعاد حلقه کرونا با در نظر گرفتن اثرات سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای متقابل برای یک خط انتقال ۲۳۰ کیلوولت تکمداره با سازه برج مشبک و هادی در یک تکسیمه بصورت سهبعدی ارائه شده است. نتایج حاصل از مدلسازی نشان میدهد که حضور سازه برج و فازهای متقابل باعث افزایش قابل توجه شدت ميدان الكتريكي روى فاصله خزشي مقره كامپوزيتي ۲۳۰ کیلوولت می شود. سپس، با در نظر گرفتن تمامی اثرات مذكور و تعريف تابع هدف مناسب جهت كمينهكردن حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى فاصله خزشي مقره كامپوزيتى فاز ميانى، ابعاد بهينه حلقهكرونا از قبيل ضخامت، قطر و موقعیت نصب حلقه کرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی توسط روشهای غیر مبتنی بر گرادیان در بسته بهینهسازی نرمافزار کامسول توسط الگوریتم مونت کارلو و الگوريتم جستجوى مختصات، محاسبه مى گردد.

۲-تحلیل عددی شدت میدان الکتریکی روی مقره کامیوزیتی

جهت تعیین شدت میدان الکتریکی، ترکیب معادلات الكترومغناطيسي ماكسول منجر به معادله پواسن مي شود که در رابطه (۱) بیان شده است[۴۰و۲۸].

³³ Ansys

³⁴ Differential Evolution

³⁵ L27-Taguhi

کامپوزیتی از قبیل: نقطه اتصال سه گانه^{۳۷}، سطح حلقه کرونا و اتصالات انتهایی در شرایط خشک و تمیز از مقدار مجاز به ترتیب ۸/۴۲ kv/mm و ۲۰/۴۲ و ۸/۴۲ و ۸/۸ بیشتر نباشد [۴۲]. تابع هدف متشکل از مجموعهای از روابط ریاضی بین حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی و پارامترهای حلقه کرونا از قبیل فطر، ضخامت و ارتفاع محل نصب از قسمت پتانسیل فشار قوی است. این تابع هدف به ما اجازه می دهد تا الگوریتمهای قوی است. این تابع هدف به ما اجازه می دهد تا الگوریتمهای بهینه سازی مختلف را برای یافتن پارامترهای بهینه حلقه کرونا جهت به حداقل رساندن حداکثر شدت میدان-الکتریکی روی فاصله خزشی مقره اعمال کنیم. تابع هدف تعیین شده در این مقاله در رابطه (۶) ارائه شده است:

$$F(H, D, T) = Min(E_{max}(H, D, T))$$
 (8)

رابطه (۲)، حدود تغییرات بالا و پایین پارامترهای حلقه کرونا از قبیل: ارتفاع محل نصب حلقه کرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی^{۳۸} (H)، قطر حلقه کرونا^{۳۹} (D) و ضخامت حلقه کرونا^{۴۰} (T) را نشان می دهد [۲۶و۲۷].

 $25mm \le T \le 55mm$ $250mm \le D \le 650mm$ (Y) $0mm \le H \le 200mm$

۳-۱- الگوريتم مونت كارلو

الگوریتم مونت کارلو ابتدا توسط Metropolis و همکاران Neumann و Ulam برای تشریح پتانسیل بر هم کنش مولکولهای ترکیبات گازی اورانیوم استفاده شده در ساخت بمب اتم در خلال جنگ جهانی دوم (پروژه منهتن) استفاده شد[۴۴و۴۴]. الگوریتم مونت کارلو یک روش بهینهسازی است که برای محاسبه نتایج به نمونهگیری تصادفی مکرر و تجزیه و تحلیل آماری متکی است. این الگوریتم بهینهسازی بسیار نزدیک به آزمایشهای تصادفی است، آزمایشهایی که نتیجه خاص آنها از قبل مشخص نیست. ما برای توصیف تعاملات در یک سیستم با استفاده از عبارات ریاضی از مدلهای ریاضی در علوم طبیعی، علوم اجتماعی و مهندسی استفاده می کنیم. این مدلها معمولاً به تعدادی از پارامترهای ورودی بستگی دارند که وقتی از طریق فرمول-

$$-\nabla \cdot \left[\left(\sigma + 2\pi\varepsilon_{0}\varepsilon_{r} \right) \nabla V - J_{e} \right] = 2\pi f \rho_{e} \quad (1)$$

$$P_{e} = 2\pi f \rho_{e} \quad (1)$$

$$P_{e} = P_{e}$$

ضریب هدایت الکتریکی: σ : چگالی جریان الکتریکی: $J_{
ho}$

بارهای الکتریکی درون عایق مقره ناچیز است، و برای حل میدان الکتریکی بر روی مقره، میتوان عایق را ایدهآل فرض کرد. بنابراین $\sigma = \sigma = \rho_e$ و برابر صفر میباشد. محاسبه توزیع پتانسیل الکتریکی برای سادهسازی محاسبات میدان الکتریکی به کار میرود که با توجه به منفی گرادیان پتانسیل الکتریکی، میدان الکتریکی از رابطه (۲) محاسبه میشود.

$$E = -\nabla V \tag{(1)}$$

و V به ترتیب میدان الکتریکی و پتانسیل الکتریکی E هستند. معادله اول ماکسول که قانون گاوس نیز نامیده می شود. طبق رابطه (۳) بیان می کند که میدان الکتریکی با مقدار باری که آن میدان را ایجاد می کند رابطه مستقیم دارد. در رابطه (۳), ρ مقاومت مخصوص می باشد.

$$\nabla . E = \frac{\rho}{\varepsilon}, \varepsilon = \varepsilon_{\circ} . \varepsilon_{r} \tag{(7)}$$

$$\nabla \mathcal{E}\nabla V = -\rho \tag{(f)}$$

با توجه به اینکه بارهای الکتریکی درون مقره ناچیز است (ho=0)، معادله پواسن به معادله لاپلاس تبدیل می شود:

$$\nabla \mathcal{E} \nabla V = 0 \to \nabla^2 V = 0 \tag{(a)}$$

۳–تابع هدف

مطابق با پیشنهاد موسسه تحقیقات نیروی برق^{۳۶} و دستورالعمل آزمون و مشخصات فنی مقرههای سیلیکون رابر (دفتر فنی و نظارت شبکههای انتقال شرکت توانیر) [۴1]، طراحی بهینه حلقهکرونا باید به گونهای باشد که حداکثر شدت میدان الکتریکی در نقاط بحرانی مقره

³⁹ corona ring diameter

⁴⁰ corona ring thickness

³⁶ Electric Power Research Institute

³⁷ Triple Point

³⁸ corona ring position

چند خروجی میشوند[۴۵].

شکل ۱- روند نمای الگوریتم مونت کارلو

شکل (۱) روند نمای الگوریتم مونت کارلو را نشان میدهد. ابتدا یک عدد تصادفی معین شده و سپس احتمال انجام یک رخداد با مقدار عدد تصادفی تولید شده مقایسه می شود. در حالتی که عدد تولید شده، معیار احتمال را برآورده کند، در بخش بعدی یک فرآیند یا مجموعهای از فرآیندها یا تحولات رخ میدهد. این روال میتواند چند بار تکرار شود و به ازای هر تکرار یک خروجی قابل اندازه گیری تولید شود. در بخش نهایی مجموعه آزمایشها یا نتایج خروجی تحت پردازش آماری قرار گرفته و مقدار کمی قابل فهم و تفسیر از نتایج اعلام می شود. بخش فرآیند با رخدادها می تواند ساده یا بسیار پیچیده و حاوی حلقهها و الگوریتمهای متعدد و حتى حاوى توليد كنندههاى تصادفي متعدد باشد. افزون بر این، می توان از هر نقطه الگوریتم یا فرآیند دادههای کمی استخراج و به عنوان متغیرهای خروجی مورد تجزیه و تحلیل قرار داد. روش مونت کارلو یک روش ساده رایانهای است که مبتنی بر انجام آزمایشهای ساختگی متعدد با اعداد تصادفی است. استفاده از آن عمومی است و نیازی به دانش

خاصی در خصوص نظریه احتمالات ندارد. تنها اطلاعاتی که نیاز است رابطه بین مقدار خروجی و ورودی، یعنی [۴۶]: y = f(x) or $y = f(x_1, x_2, ...)$ (۸) -۲-۳ الگوریتم جستجوی مختصات

این الگوریتم با یک حدس اولیه در فضای پارامتر شروع میشود و مقدار تابع هدف را در جهتهای مختصات فضای پارامتر برای بدست آوردن نتیجه بهتر از حدس اولیه بررسی می کند. طول گامها در مختصات تعیین شده با توجه به مقادیر تابع هدف، کاهش و یا افزایش می یابد. الگوریتم مقادیر تابع هدف، کاهش و یا افزایش می یابد. الگوریتم جستجوی مختصات مستقیماً شیب تابع هدف را ارزیابی جستجوی مختصات مستقیماً شیب تابع هدف را ارزیابی نمی کند. با وجود این، هنگامی که الگوریتم، اطلاعات کافی را درباره نقطه جستجوی فعلی جمع آوری کرده باشد تخمینی از مقدار شیب را ایجاد می کند و جستجوی خطی را در این مسیر قبل از ارزیابی جدید در امتداد مسیرهای مختصات دیگر انجام می دهد. این روند، جستجو را به ویژه برای نقاط نزدیک به مینیممهای محلی تسریع می کند (شکل ۲).

شکل ۲- جستجو در محورهای مختصات (در هر مرحله، به طور متناوب آبی و زرد برای تجسم بهتر رنگ آمیزی شده است.) همانطور که در شکل (۲) برای مثال به صورت دو بعدی نشان داده شده است، با الگوریتم جستجوی مختصات، ما بهترین جهت را برای بدست آوردن مقدار مینیمم تابع هدف را تنها در میان محورهای مختصات فضای ورودی جستجو مینماییم. این به طور کلی به این معنی است که برای تابعی از N بعد ورودی، ما فقط به 2N جهتهای مثبت و منفی هر ورودی مختصات نگاه می کنیم. همچنین الگوریتم جستجوی محلی تصادفی، از جهتهای طول واحد استفاده خواهیم کرد، به این معنی که در هر مرحله مجموعه 4: set $d^{\kappa} = d^{s}$ 5: from new point $w^{\kappa} = w^{\kappa-1} + \alpha d^{\kappa}$ 6: if $g(w^{k}) \langle g(w^{k-1})$ 7: $w^{\kappa-1} \leftarrow w^{\kappa}$ 8: output: history of weights $\{w^{\kappa}\}_{\kappa=0}^{k}$ and

corresponding function evaluations $\left\{g\left(w^{\kappa}\right)\right\}_{\kappa=0}^{k}$ روندنمای مراحل شبیه سازی و تعیین پارامترهای بهینه حلقه کرونا روی سیستم مورد مطالعه در شکل (۳) ارائه شده است.

1: input: initial point w^0 , maximum number of steps k, a steplength α or diminishing steplength rule, take the set of directions $d^{2n-1}=e_n$ and $d^{2n}=-e_n$

for n=1,...,N and set P=2N

- 2: for $\kappa = 1....k$
- 3: find s = argmin $g(w^{\kappa-1}+\alpha d^{\rho})$

شکل ۳- روند نمای طراحی بهینه حلقه کرونا

۴- سیستم مورد مطالعه

در این مقاله، به منظور تجزیه و تحلیل شدت میدان الکتریکی و طراحی بهینه حلقه کرونا از یک مقره ۲۳۰ كيلوولت كامپوزيتي با مشخصات فني از قبيل: طول مقره ۲۶۵۰ میلیمتر، فاصله خزشی ۹۸۰۰ میلیمتر، تعداد ۲۶ چترک بزرگ و تعداد ۵۰ چترک کوچک، مقاومت مکانیکی ۱۲۰ کیلونیوتن و وزن تقریبی ۱۶ کیلوگرم استفاده شده است. شکل (۴) نمای سه بعدی مقره مدلسازی شده در نرمافزار کامسول را نشان میدهد. از یک برج ۲۳۰ کیلوولت تکمداره مشبک عبوری با فواصل فازی ۸ متر از یکدیگر با نقشه تک خطی شکل (۵) استفاده شده که به منظور ساده سازی و کاهش مدت زمان محاسبات، فقط ترانک بالای برج بصورت سه بعدی مطابق شکل (۶) در نرم افزار کامسول مدل شده است. همچنین در شکل (۷)، نمای حلقه كرونا اوليه با مشخصات فني شامل: ضخامت حلقه كرونا ۴۰ میلیمتر، قطر حلقه کرونا ۳۰۰ میلیمتر و ارتفاع محل نصب از قسمت یتانسیل فشار قوی ۱۴۰ میلیمتر نشان داده شده است.

جهت مدلسازی اثر هادی، از هادی تک سیمه دریک با قطر خارجی ۲۸/۱۱ میلی متر و به طول ۱۰ متر استفاده شده است. از مجموعه زنجیره یراق آلات ۱۲۰ کیلونیوتن آویزی برای هادی دریک تک سیمه استفاده شده است. در این مقاله، جهت مدل سازی و ترسیم مقره و سایر تجهیزات بصورت سهبعدی از نرم افزار اتوکد استفاده شده است. سپس، تجهیزات مدل شده، به نرمافزار کامسول ورژن شماره ۶ قسمت هندسه^{۴۱}، فیزیک الکترواستاتیک^{۴۲}، مدل مدل ورژن مرام مداه است. مشخصات فنی و پارامترهای الکتریکی در نظر گرفته شده برای سیستم مورد

شکل ۴- مدل سه بعدی مقره کامپوزیت ۲۳۰ کیلوولت

⁴¹ Geometry

مطالعه، در جدول ۱ ارائه شده است[۳۰]. برای شبیه سازی – ها و انجام فرآیند بهینه سازی از کامپیوتری شخصی با مشخصات Intel® Core i7 و سیستم پردازنده 3.7 GHz و RAM 16G استفاده شده است. شبیه سازی ها در شرایط تمیز (بدون آلودگی) و خشک (بدون رطوبت) بررسی و انجام شده است.

شکل ۶- مدل سه بعدی ترانک بالای برج ۲۳۰ کیلوولت

شكل ٧- مشخصات اوليه حلقه كرونا (original)

⁴² Electrostatics(es)

ضریب گذردهی		
نسبى	بخش	مواد
(\mathcal{E}_r)		
۷.۲	هسته	فايبرگلاس
۴.۳	چترک	سيليكون
١	فیتینگ انتهایی	فولاد
١	حلقهكرونا	آلومينيوم
١	فضای محیط سه بعدی	هوا

جدول ۱- مشخصات الكتريكي مواد مقره كامپوزيتي [۳۰]

۵- نتایج شبیهسازی

در این قسمت، ابتدا مشخصههای توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت در شرایط مختلف عملکردی سیستم از جمله حضور حلقه کرونا، سازه برج، هادی، یراق آلات و اثرات فازهای متقابل با استفاده از روش المان محدود بصورت سه بعدی شبیه سازی می شود. سپس، به جهت کاهش زمان و افزایش دقت محاسبات با فراخوانی دو الگوریتم مونت کارلو و جستجوی مختصات از بسته بهینه سازی نرم افزار کامسول و تعریف کران بالا و پایین پارامترهای حلقه کرونا و تعیین تعداد تکرارها و شرط توقف الگوریتم مطابق شکل (۳)، ابعاد بهینه حلقه کرونا محاسبه می گردد.

۵-۱- تحلیل میدان الکتریکی روی مقره کامپوزیتی با استفاده از روش المان محدود

روش المان محدود در بهینه سازی و تجزیه و تحلیل عایق های تحت میدان الکتریکی به گستردگی مورد استفاده قرار میگیرد. ایده اصلی روش اجزای محدود جداسازی و ترکیب میباشد. جداسازی برای تحلیل المان و ترکیب به منظور تحلیل همزمان کل مدل به کار میرود. در این روش فضای مورد نظر را به قسمتهای کوچکتر مثلث یا چهارضلعی که همان مش بندی میباشد تقسیم می کنیم و با این فرض که روابط داخل هر المان خطی میباشد، سعی در حل معادلات دیفرانسیل داریم. از آنجایی که دقت نتایچ تا حد زیادی به مش بندی درست بستگی دارد و در نتیجه اندازه مش ریزتر مساوی است با دقت بیشتر. شکل (۸) مش بندی سه بعدی قسمتهای مختلف سیستم مورد مطالعه را نشان میدهد و برای اندازههای کوچک و متوسط و بزرگ

و محاسبه توزیع پتانسیل و میدان الکتریکی بر اساس روش اجزا محدود بصورت زیر میباشد[۴۸و۴۲]. ۱- مدل اعمال شده را به قسمتهای کوچک جداسازی میکنیم و همه المانها را بوسیله گرهها به یکدیگر وصل میکنیم به شکلی که مدل اصلی به شکل خود بر میگردد. ۲-براساس ویژگیهای مواد مختلف تشکیل دهنده مدل، پارامترهای مربوطه مشخصههای الکتریکی هر المان، بدست میآیند.

ها بر طبق ساختمان مدل به یکدیگر متصل میگردند و سپس معادلات المان محدود شکل میگیرد. ۴-بر طبق مشخصات مدل، روش محاسباتی مناسب جهت حل کمیتهای فیزیکی گرههای نامعلوم بکار گرفته میشود. ماتریسهای مختلف حل که با توجه به روش حل شکل میگیرند، با روش تکرار حل میشوند.

۵-۲- تأثیر پارامترهای حلقهکرونا بر توزیع شدت

میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی سات میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی از میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی از شکل (۹) برای دو حالت با و بدون حضور حلقه کرونا اولیه نشان داده شده است. حداکثر شدت میدان الکتریکی در محل اتصال سه گانه (فلز- هوا- سیلیکون رابر) رخ می دهد. با توجه به شکل (۹)، شدت میدان الکتریکی در سمت پتانسیل فشار قوی مقره در نبود حلقه کرونا اولیه بسیار زیاد است. در همین شرایط، شدت میدان الکتریکی در سمت زمین نزدیک به صفر است. حلقه کرونا با کاهش شدت میدان

⁴³ High Voltage

الکتریکی در سمت فشار قوی و افزایش اندک آن در سمت زمین، تعادل بیشتری در توزیع شدت میدان الکتریکی ایجاد مىكند. به منظور طراحى بهينه حلقهكرونا، سه پارامتر: ١-موقعيت محل نصب حلقه كرونا از قسمت پتانسيل فشار قوى (H)، ۲- قطر حلقه کرونا (D) و ۳- ضخامت حلقه کرونا (T) مدنظر قرار می گیرد. مقادیر اولیه پارامترهای حلقه کرونا در شکل (۷) نشان داده شده است. منحنی شدت میدان الكتريكي با تغيير پارامترهاي حلقه كرونا تغيير مي يابد كه در قالب مسئله بهینهسازی مطرح می شود. همچنین باید به این موضوع نیز توجه داشت، که برای تغییر پارامترهای مورد نظر در مرحله طراحی و ساخت مقره باید محدودیتهای تغییر این پارامترها مدنظر قرار گیرد. میزان این محدودیت-ها به تکنولوژی ساخت مقره و حلقه کرونا بستگی دارد. متأسفانه استانداردهای خاصی برای طراحی و قراردادن حلقههای کرونا وجود ندارد و به طورکلی هر تولیدکننده توصیههای خود را برای استفاده از حلقههای کرونا ارائه می-دهد. در شکل (۱۰)، مشخصه تغییرات بیشنهی شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزتی بر حسب ارتفاع محل نصب، قطر و ضخامت حلقه كرونا نشان داده شده است. همانگونه که در شکل (۱۰) مشاهده می-شود، هنگامی که حلقه کرونا در ارتفاع پایین نصب می شود کمک چندانی به تعدیل شدت میدان الکتریکی نمیکند. با افزايش ارتفاع محل نصب حلقه كرونا بيشينهي شدت ميدان الکتریکی کاهش می یابد تا اینکه به کمترین مقدار خود در نزدیکی ارتفاع ۸۰ میلیمتر میرسد. با افزایش مجدد ارتفاع حلقه كرونا، شدت ميدان الكتريكي دوباره افزايش مىيابد. باید دقت شود که ارتفاع نصب حلقه کرونا نباید از فاصله بین برقگیرهای دو سر مقره بیشتر شود، زیرا باعث کاهش فاصلهی جرقه^{۴۴} خشک مقره می شود که اثرات نامطلوبی درپی خواهد داشت. در شکل (۱۰)، با افزایش قطر حلقه کرونا، بیشینه ی شدت میدان الکتریکی کاهش می یابد و در محدودهی بین ۳۰۰ تا ۴۰۰ میلیمتر دارای کمترین مقدار خود خواهد شد. با افزایش مجدد قطر حلقه کرونا، بیشینهی شدت میدان الکتریکی مجدداً افزایش می یابد. البته بايد به اين نكته توجه داشت كه قطر حلقه كرونا نبايد از ۲۵۰ میلیمتر کمتر باشد زیرا باعث برخورد به چترک-های مقره می شود. همچنین، مطابق نتایج ارائه شده در شكل (۱۰)، بطور كلى با افزايش ضخامت حلقه كرونا، شدت

مجله مدل سازی در مهندسی

میدان الکتریکی روی سطح عایق بهبود مییابد. اگرچه با افزایش ضخامت حلقه کرونا نتایج بهتری در شدت میدان الکتریکی بدست خواهد آمد، ولی افزایش بیش از حد آن، حلقه کرونا را حجیم و غیر اقتصادی می کند.

شکل ۹- توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی با و بدون حلقهکرونا اولیه[۲۶]

شکل ۱۰- تأثیر پارامترهای حلقه کرونا H,D,T، بر حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی[۲۶] ۵-۳- تأثیر سازه برج، هادی و یراق آلات بر توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامیوزیتی

از آنجائیکه آزمایش تجربی ولتاژ کرونا در محیط آزمایشگاهی با در نظر گرفتن سازه برج، هادی و یراق آلات انجام می گیرد. بنابراین در این تحقیق، ابتدا تجهیزات مذکور بصورت سهبعدی در نرم افزار کامسول مدلسازی شده است. سپس، نتایج توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی در شکل (۱۱) برای ۵۰ سانتی متر ابتدای مقره از قسمت پتانسیل فشار قوی برای شاهده

⁴⁴ Arcing distance

می شود، حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره بدون حضور سازه برج و هادی برابر ۰/۵۵ kv/mm می اشد در صورتیکه حضور سازه برج و هادی باعث افزایش حداکثر شدت میدان الکتریکی به میزان kv/mm ۱می شود.

میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی

۵-۴- تأثیر فازهای متقابل بر توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی

خطوط انتقال AC بصورت سهفاز می باشند و در هر لحظه از زمان و با اختلاف فاز ۱۲۰ درجه نسبت به یکدیگر، بیشینهی یکفاز دو برابر بیشینهی هر کدام از فازهای دیگر میباشد. در این مقاله، توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاز بحرانی یعنی فازی که بیشترین استرس الکتریکی را متحمل شده مورد مطالعه قرار گرفته است. اندازه ولتاژ فاز میانی (B) برابر به اعمالي .در نظر گرفته می شود. 146.07 $KV = \frac{230KV}{\sqrt{3}} \times 1.1$ هنگامی که فاز میانی در حداکثر مقدار خود قرار دارد، ولتاژ فازهای کناری(A,C) برابر نصف دامنه یحداکثر با علامت منفی میباشند. بنابراین ولتاژ فازهای کناری برابر ۷۳/۰۳-کیلوولت در نظر گرفته می شوند. در [۲۶]، نمودار توزیع شدت ميدان الكتريكي روى فاصله خزشي مقره كامپوزيتي فاز میانی (B) برای سیستم تکفاز و سهفاز توسط نویسندگان مقاله مدلسازی و شبیهسازی شده است. در سيستم تكفاز حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى فاصله خزشی مقره به مقدار ۰/۹۳ kv/mm می اشد و در سیستم سهفاز و با حضور فازهای متقابل (فازهای کناری A وC)،

حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره به مقدار ۱/۰۳ kv/mm میباشد که نشان میدهد حضور فازهای متقابل در سیستم سهفاز در مقایسه با سیستم تکفاز باعث افزایش حداکثر شدت میدان الکتریکی روی سطح مقره به مقدار ٪۱۰ شده است.

۵-۵- بهینهسازی پارامترهای حلقهکرونا با استفاده از روشهای هوشمند

در این بخش، ابتدا توزیع شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی ۲۳۰ کیلوولت با استفاده از ابعاد حلقه کرونا اولیه و بدون حضور سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای متقابل بررسی می شود. مطابق نتایج جدول (۲)، حداکثر شدت میدان الکتریکی در نقطه اتصال سه گانه مقره کامپوزیتی بدون حضور تجهیزات مذکور ۰/۲۴۳ kv/mm است که از مقدار مجاز ۳۵۰kv/mm کمتر است. سپس با توجه به اینکه در یک خط انتقال برق حضور سازه برج و دیگر تجهیزات الزامی است. بنابراین با اعمال اثر تجهیزات مذکور، حداکثر شدت میدان الکتریکی در نقطه اتصال سه گانه مقره ۷۵٪ افزایش پیدا کرده و به مقدار ۷۵٪ ۰/۴۲۳ kv/m می رسد که از مقدار مجاز فراتر رفته و می بایست پارامترهای حلقه كرونا از قبيل: قطر، ضخامت و موقعيت نصب حلقه کرونا با استفاده از روشهای هوشمند بهینه سازی شوند. در واقع می توان گفت اکثر سازندههای مقره كامپوزيتى از حلقهكرونا اوليه غير استاندارد استفاده می کنند. لذا با استفاده از الگوریتمهای غیر مبتنی بر گرادیان از قبیل الگوریتم مونت کارلو و الگوریتم جستجوی مختصات و تعریف تابع هدف و اعمال قیود و محدودیتهای مربوط به هر یک از پارامترهای حلقه کرونا در بسته بهینه-سازی نرم افزار کامسول، برنامه با ۱۰۰ تکرار اجرا می شود. الگوریتم مونت کارلو در محدوده تکرار ۷۸ و با حداکثر شدت ميدان الكتريكي ۲۶۶ kv/mm و الگوريتم جستجوي مختصات در محدوده تکرار ۳۰ و با حداکثر شدت میدان الکتریکی ۲۷۴ kv/mm میرسند. که نشان از طراحی صحیح حلقه کرونا دارد. نمودار توزیع شدت میدان الکتریکی منتجه از نرم افزار کامسول به ازای پارامترهای بدست آمده از الگوریتم مونت کارلو و الگوریتم جستجوی مختصات در شکلهای (۱۲) و (۱۳) نشان داده شده است.

با سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای متقابل				بدون سازه برج و دیگر		بدون ،						
ت	جوی مختصا	جست		مونت كارلو		تجهيزات			الگوريتم			
قطر	ضخامت	ارتفاع	قطر	ضخامت	ارتفاع	قطر	ضخامت	ارتفاع				
.	۴.	14.	.	۴.	15.	۳	10					مقادير اوليه
,			,	۲•	15+		4.	16.	(میلیمتر)			
***	۸.	C A	***	Δ.	a c			11.	مقادير بهينه			
1 * 1	ω+	~~	117	ω•	v				(میلیمتر)			
نقطه سهگانه							طه سهگانه	نق	موقعيت			
									مقدار اوليه			
•/423		•/۴۳۳			•/242			شدت ميدان الكتريكي				
								کیلوولت بر میلیمتر)			(کیلوولت بر میلیمتر)	
•/٣۵•									شدت میدان الکتریکی (کیلوولت بر میلیمتر) مقدار رویتپذیری کرونا شدت میدان الکتریکی (کیلوولت بر میلیمتر)			
							•/۳۵•					
									(کیلوولت بر میلیمتر)			
						مقدار بهينه						
•/774		•/ T ۶۶			•/۲۴۳			شدت ميدان الكتريكي				
								(کیلوولت بر میلیمتر)				

جدول۲- ابعاد اولیه و بهینه شده پارامترهای حلقه کرونا مورد مطالعه

نلدر-مید در مقایسه با دیگر الگوریتمها دارای جواب بهتری از لحاظ حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی میباشد. از طرفی الگوریتم کران با تقریب درجه دو به لحاظ سرعت همگرایی دارای شرایط بهتری نسبت به دیگر روشها میباشد.

زمان (ساعت)	حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره (کیلوولت بر میلیمتر)	قطر (میلیمتر)	ضخامت (میلیمتر)	ارتفاع (میلیمتر)			
۲۲	•/۲۵۸	371	۵۵	**	الگوريتم نلدر – ميد [۲۶]		
۵	+/ T FV	340	۵۵	٧٣	الگوریتم کران با تقریب درجه دوم [۲۶]		
47	•/799	878	۵۰	٩۶	الگوريتم مونت كارلو		
١٩	•/744	***	۵۰	۶۸	الگوريتم جستجوى مختصات		

جدول ۳- مقایسه نتایج روشهای بهینهسازی

در جدول ۴، نتایج حداکثر شدت میدان الکتریکی روی نقاط مختلف سیستم مورد مطالعه از جمله: فاصله خزشی مقره کامپوزیتی، سطح حلقه کرونا و سطح فیتینگ انتهایی فشار قوی به ازای الگوریتمهای مختلف بهینه سازی در این مقاله و مرجع [۲۶]، ارائه شده است.

جدول ۴- شدت ميدان الكتريكي

	-		
. Ét " à	فاصله		
فيتينك	خزشى	حلقهكرونا	
النهایی (کدارمات)	مقره	(كيلوولت	
(ليتوولك	(كيلوولت	بر میلی-	الحوريتم
بر میں۔	بر میلی-	متر)	
مىر)	متر)		
۰/۴۵	•/201	•/*	نلدر -مید[۲۶]
./**	ATEV	~/AF	کران با تقریب
•/1 A	•/1/ 1		درجه دو[۲۶]
•/٧•	•/799	+/87	مونت كارلو
•/**	•/276	•/٨۵	جستجوى
			مختصات

در شکل (۱۴)، مشخصه همگرایی تابع هدف برای دو الگوریتم مورد مطالعه از لحاظ محاسبه شدت میدان الکتریکی نشان داده شده است. با توجه به نتایج ارائه شده در شکل (۱۴) می توان اثبات کرد که الگوریتم جستجوی مختصات در مقایسه با الگوریتم مونت کارلو از لحاظ سرعت همگرایی دارای شرایط بهتری است. اما، شدت میدان الکتریکی محاسبه شده در الگوریتم مونت کارلو نسبت به الگوریتم جستجوی مختصات شرایط بهتری خواهد داشت. شکل (۱۵) نیز، مشخصه همگرایی هر یک از پارامترهای ارتفاع، قطر و ضخامت حلقه کرونا را توسط الگوریتمهای مونت کارلو و جستجوی مختصات را نشان میدهد.

شکل ۱۴ - مشخصه همگرایی تابع هدف به ازای الگوریتمهای مونت کارلو و جستجوی مختصات

شکل ۱۵- مشخصه همگرایی پارامترهای حلقهکرونا به ازای روشهای مونت کارلو و جستجوی مختصات

شکل (۱۶)، تغییرات شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره کامپوزیتی به ازای روشهای نلدر-مید و کران با تقریب درجه دو در مرجع [۲۶] و الگوریتمهای مونت کارلو و جستجوی مختصات مقاله حاضر را در حالت بدون حلقه کرونا و حالتهای بهینه هر یک از روشهای استفاده

شده نشان میدهد. شکل (۱۷) نشان میدهد که در ولتاژ ثابت ۲۳۰ کیلوولت خط انتقال، با بهینهسازی پارامترهای حلقه کرونا با استفاده از الگوریتم مونت کارلو، حداکثر شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی مقره ۳۷٪ کاهش پیدا کرده و به مقدار ۲۶۶ kv/m محاکثر شدت استفاده از الگوریتم جستجوی مختصات، حداکثر شدت مدان الکتریکی ۳۵٪ کاهش پیدا کرده و به مقدار kv/m مدان الکتریکی ۳۵٪ کاهش پیدا کرده و به مقدار ۲۷۴ مدان الکتریکی ۱۳۵٪ کاهش شدت میدان الکتریکی باعث افزایش ولتاژ قابل تحمل کرونا مقره ۲۳۰ کیلوولت خواهد شد.

شکل ۱۶- تغییرات شدت میدان الکتریکی روی فاصله خزشی

مقره کامپوزیتی به ازای روشهای مختلف بهینهسازی

با توجه به موثر بودن بهینهسازی ابعاد حلقه کرونا بر منحنی تغییرات پتانسیل الکتریکی، شکل (۱۸) تغییرات پتانسیل الکتریکی روی فاصله خزشی مقره را برای روش بهینهسازی مونت کارلو نشان میدهد. فاصهای از طول مقره که ۵۰٪ ولتاژ اعمالی را تحمل می کند قبل از نصب حلقه کرونا ۹۰ سانتی متر بوده است در حالیکه بعد از نصب حلقه کرونا به ۱۶۰ سانتی متر افزایش یافته است که افزایش ۲۰۰٪ را

نشان میدهد. تغییر انحنای پروفیل ولتاژ در طول مقره به منزله تغییر توزیع پتانسیل در آن است. با استفاده از حلقه کرونا شیب خط مماس بر منحنی کاهش یافته که موجب کاهش تنش الکتریکی وارده بر بخشهای مختلف مقره و به عبارتی، یکنواخت تر شدن توزیع پتانسیل در طول مقره شده است.

۶- نتیجهگیری

در این مقاله، از الگوریتمهای مونت کارلو و جستجوی مختصات به منظور بهينهسازي ابعاد حلقه كرونا با لحاظ نمودن قيود مختلف استفاده گرديد. شبيهسازيها براي تمام حالتها با و بدون در نظر گرفتن اثرات سازه برج، هادی، یراق آلات و فازهای متقابل با هدف کمینه کردن حداکثر شدت ميدان الكتريكي روى فاصله خزشي مقره كامپوزيتي ۲۳۰ کیلوولت انجام شد. مدلسازیها بصورت سه بعدی بر روی یک سیستم نمونه خط انتقال ۲۳۰ کیلوولت تکمداره که دارای سه فاز آویزی با مقره کامپوزیتی میباشد، انجام شد. مقايسه نتايج دو الگوريتم مذكور نشان داد كه الگوريتم جستجوی مختصات از لحاظ همگرایی و رسیدن به جواب نهایی نسبت به الگوریتم مونت کارلو مناسبتر است؛ اما حداكثر شدت ميدان الكتريكي روى فاصله خزشي مقره كامپوزيتي پس از طراحي و بهينه سازي توسط الگوريتم مونت کارلو برابر ۰/۲۶۶ kv/mm گردیدکه نسبت به حداکثر شدت میدان الکتریکی محاسبه شده به مقدار ۲۷۴ kv/mm· توسط الگوريتم جستجوى مختصات دارای شرایط مطلوبتری میباشد. در نهایت، نتایج حاصل از الگوریتم مونت کارلو با مقادیر ضخامت حلقه کرونا ۵۰ میلیمتر، قطر حلقه کرونا ۳۲۶ میلیمتر و موقعیت نصب

حلقه کرونا از قسمت پتانسیل فشار قوی ۹۶ میلیمتر، افزایش ۲۰۰ درصدی فاصله ای از طول مقره کامپوزیتی که به عنوان پارامترهای بهینه حلقه کرونا تعیین و با این مقادیر، ٪۵۰ ولتاژ اعمالی را تحمل می کند شده است؛ که این امر حداکثر شدت میدان الکتریکی در محل اتصال سه گانه مقره کامپوزیتی ۷۸٪ کاهش یافت. همچنین بهینه سازی امتداد طول مقره کامپوزیتی و افزایش سطح ولتاژ قابل پارامترهای حلقه کرونا توسط الگوریتم مونت کارلو سبب

مراجع

[1] H. jin, Z. lv, Z. Yuan, Z. Wei, C. Wang, C. Wang, Y. Tu, F. Li, T. Chen, P. Xiao. "Micro-cracks Identification and Characterization on the Sheds of Composite Insulators by Fractal Dimension." *IEEE Transactions on Smart Grid* 12, no. 2 (2021): 1821-1824.

[2] A.J. Phillips, A. J. Maxwell, C. S. Engelbrecht, and I. Gutman. "Electric field limits for the design of grading rings for composite line insulators." *IEEE Trans. Power Delivery* 30, no. 3 (2015): 1110–1118.

[3] M.R. Ahmadi-Veshki, M. Mirzaie, and R. Sobhani. "Reliability assessment of aged SiR insulators under humidity and pollution conditions." *Int. J. Electr. Power Energy Syst* 117 (2020).

[4] B. Zelalem, M. Mamo. "Assessment of External Insulation Problems Related to Pollution and Climatic Conditions in Ethiopia." *IEEE Electrical. Insulation Magazine* 36, no. 4 (2020): 36-46.

[5] W.D. Li, X.-R. Li, B.-H. Guo, C. Wang, Z. Liu, and G.-J. Zhang. "Topology optimization of truncated cone insulator with graded permittivity using variable density method.". *IEEE Trans. Dielectr. Electr. Insul* 26, no. 1 (2019): 1–9.

[6] S. Mohammadnabi, Kh. Rahmani. "Influence of humidity and contamination on the leakage current of 230-Kv composite insulator." *Electric Power Systems Research* 194 (2021).

[7] Y. Zhang, Z. Zhang, X. Jiang, T. Liang, and S. Yang. "Aging process evaluation method of silicone rubber in composite insulators in natural environmental experiment station." *IEEE Access* 7, (2019): 169734–169744.

[8] Y. Zhang, Z. Zhang, X. Jiang, T. Liang, and S. Yang. "Aging process evaluation method of silicone rubber in composite insulators in natural environmental experiment station." *IEEE Access* 7, (2019): 169734–169744.

[9] L.S. Maraaba, K. Y. Al Soufi, L. M. Alhems, and M. A. Hassan. "Performance Evaluation of 230 kV Polymer Insulators in the Coastal Area of Saudi Arabia." *IEEE Access* 8, (2020): 164292–164303.

[10] Y. Gao, X. Liang, Y. Lu, J. Wang, W. Bao, S. Li, C. Wu, and Z. Zuo. "Comparative Investigation on Fracture of Suspension High Voltage Composite Insulators: A Review—Part I: Fracture Morphology Characteristics." *IEEE Electrical Insulation Magazine* 37, no. 3 (2021): 7-17.

[11] J. Du, Z. Peng, J. Li, S. Zhang, N. Li, and C. Fan. "Electric field calculation and grading ring optimization for 1000 kV AC post porcelain insulator." *In 2013 IEEE International Conference on Solid Dielectrics (ICSD)*, pp. 198-201. IEEE, 2013.

[12] B. M'hamdi, M. Teguar, and A. Mekhaldi. "Optimal design of corona ring on HV composite insulator using PSO approach with dynamic population size." *IEEE Transactions on Dielectrics and Electrical Insulation* 23, no. 2 (2016): 1048-1057.

[13] N. Alti, A. Bayadi, and K. Belhouchet. "Grading ring parameters optimization for 220 kV meta-oxide arrester using 3D-FEM method and bat algorithm." *IET Science, Measurement & Technology* 15, no. 1 (2021): 14-24.

[14] K. Aramugam, H. A. Illias, and Y. C. Ching. "Optimization of corona ring design for composite insulator strings." *Int. J. Comput. Math. Electr. Electron. Eng* 38, no. 1 (2019): 232–246.

[15] Seyyed Meysam. Seyyed Barzegar, Alireza Sadeghi, Masume Khodsuz. "Optimization of Corona Ring Parameters for Electric Field Adjustment in Composite Insulator Using Derivative Free Solvers." *Computational Intelligence in Electrical Engineering* 12, no. 1 (2021): 78-86. (inPersian)

[16] M. Mitchell. An introduction to genetic algorithms. MIT press, 1998.

[17] M. Dorigo, V. Maniezzo, and A. Colorni. "Ant system: Optimization by a colony of cooperating agents." *IEEE Trans. Syst., Man, Cybern., B (Cybernetics)* 26, no. 1 (1996): 29–41.

[18] J. Kennedy and R. Eberhart. "Particle swarm optimization." In Proceedings of ICNN'95-international conference on neural networks, vol. 4, pp. 1942-1948. ieee, 1995.

[19] X.S. Yang. Cuckoo Search and Firefly Algorithm: Theory and Applications (Studies in Computational Intelligence). Cham, Switzerland: Springer. 2014.

[20] S. Mirjalili and A. Lewis. "The whale optimization algorithm." *Advances in engineering software* 95 (2016): 51-67.

[21] S. Mirjalili, S. M. Mirjalili, and A. Lewis. "Grey wolf optimizer." *Advances in engineering software* 69 (2014): 46-61.

[22] S. Mirjalili. "The ant lion optimizer." Advances in engineering software 83 (2015): 80-98.

[23] M.D. Li, H. Zhao, X. W. Weng, and T. Han. "A novel nature-inspired algorithm for optimization: Virus colony search." *Advances in engineering software* 92 (2016): 65-88.

[24] "A new optimization method: Dolphin echolocation." Advances in Engineering Software 59 (2013): 53-70.

[25] Rios LM, Sahinidis NV. "Derivative-free optimization: a review of algorithms and comparison of software implementations." *Journal of Global Optimization* 56, no. 3 (2013): 1247-93.

[26] M. Khajavi, S. Bagheri, A. Shemshadi. "Optimal Design of Corona Ring in Composite Insulator Considering the Effects of Tower Structure, Conductor, Hardware and Mutual Phases." *Electric Power Systems Research* 223, (2023): 1-12.

[27] B. M'ham, Y. Benmahamed, M. Teguar, I. B. M. Taha, and S. S. M. Ghoneim. "Multi-Objective Optimization of 400 kV Composite Insulator Corona Ring Design." *IEEE Access* 10, (2022): 27579–27590.

[28] J.A. Diaz-Acevedo, A. Escobar, and L. F. Grisales-Noreña. "Optimization of corona ring for 230 kV polymeric insulator based on finite element method and PSO algorithm." *Electric Power Systems Research* 201, (2021).

[29] J. Ma, L. Ma, X. Wang, Z. Qi, and Z. Sun. "Optimization for Grading Rings of High-Speed Train Roof Post Insulator." *IEEE Access* 9, (2021): 159784–159795.

[30] M. Bouhaouche, A. Mekhaldi and M. Teguar. "Improvement of Electric Field Distribution by Integrating Composite Insulators in a 400 kV AC Double Circuit Line in Algeria." *IEEE Transactions on Dielectrics and Electrical Insulation* 24, no. 6 (2017): 3549-3558.

[31] M. Ghassemi and M. Farzaneh. "Effects of Tower, Phase Conductors and Shield Wires on the Electrical Field around a Tower Window during Liveline Work." *IEEE Transactions on Dielectrics and Electrical Insulation* 22, no. 6 (2015): 3413-3420.

[32] S. Hajiaghasi, Z. Rafiee, A. Salemnia and T. Soleymani Aghdam. "A Three-Dimensional Analysis of Silicone Rubber Insulators Under Different Environmental Conditions Considering the Corona Rings Effect." *Iranian Journal of Electrical and Electronic Engineering* 15, no. 3 (2019): 375-385.

[33] M.R. Nayak, G. Radhika, B. Devulal, P. D. Reddy, G. Suresh. "Optimization of high voltage electrodes for 765 kv bus post insulators." *Sustainable Energy Technologies and Assessments* 47, 101529 (2021).

[34] E. Akbari, M. Mirzaie, M. B. Asadpoor and A. Rahimnejad. "Effects of Disc Insulator Type and Corona Ring on Electric Field and Voltage Distribution over 230-kV Insulator String by Numerical Method." *Iranian Journal of Electrical and Electronic Engineering* 9, (2013): 58–66.

[35] D. Cruz Domínguez, F. P. Espino-Cortés and P. Gómez. "Optimized Design of Electric Field Grading Systems in 115 kV Non-Ceramic Insulators." *IEEE Transactions on Dielectrics and Electrical Insulation* 20, no. 1 (2013): 63-70.

[36] D. Nie, H. Zhang, Z. Chen, X. Shen and Z. Du. "Optimization design of grading ring and electrical field analysis of 800 kV UHVDC Wall bushing". *IEEE Transactions on Dielectrics and Electrical Insulation* 20, no. 4 (2013): 1361-1368.

[37] M. Bouhaouche, A. Mekhaldi and M. Teguar. "Composite Insulators in a 400 kV AC Line in Algeria for Improving Electric Field Distribution." *In 2018 International Conference on Electrical Sciences and Technologies in Maghreb (CISTEM)*, pp. 1-5. IEEE, 2018.

[38] D. Azizi, A. Gholami, A. Siadatan. "Corona Ring Optimization for Different Case of Polymer Insulators Based on its Size and Distance". *Journal of Artificial Intelligence in Electrical Engineering* 1, no. 2 (2012): 1-7.

[39] H. Terrab, A. Kara. "Parameters design optimization of 230 kV corona ring based on electric field analysis and response surface methodology". *Electric Power Systems Research* 163, no. 5187 (2017): 782-788.

[40] R.D. Cook, D.S. Malkus, M.E. Plesha. "Concepts and applications of finite element analysis." *John Wiley & Sons.* 1989.

[41] General Technical Specification and Execution Procedures for Transmission and Subtransmission Networks Substation Insulators, Ministry of Niroo, Tawanir Company 2, no. 429 (2008): 1-98. (in Persian)

[42] A.J. Phillips, J. Kuffel, A. Baker, J. Burnham, A. Carreira, E. Cherney, W. Chisholm, M. Farzaneh, R. Gemignani, A. Gillespie, T. Grisham, R. Hill, T. Saha, B. Vancia, and J. Yu. "Electric Fields on AC Composite Transmission Line Insulators.". *IEEE Transactions on Power Delivery* 23, no. 2 (2008): 823 – 830.

[43] N. Metropolis, and S. Ulam. "The monte carlo method." *Journal of the American statistical association* 44, no. 247 (1949): 335-341.

[44] N. Metropolis, A.W. Rosenbluth., M.N. Rosenbluth, and A.H. Teller. "Equation of State Calculation by Fast Computing Machines." *The journal of chemical physics* 21, no. 6 (1953): 1087-1092.

[45] G. Majid. "An Introduction to the Monte Carlo Simulation Methods." *Polymerization* 4, no.1 (2014): 67-77. (in Persian)

[46] D.P. Kroese, and T. Taimre. Handbook of Monte Carlo Methods, John Wiley & Sons, New Jersey. 2011.

[47] L.J. Hong. "Discrete optimization via simulation using coordinate search." In Proceedings of the Winter Simulation Conference, 2005., pp. 8-pp. IEEE, 2005.

[48] S.E. Asenjo, O.N. Morales, and E.A. Valdenegro. "Solution of low frequency complex fields in polluted insulators by means of the finite element method." *IEEE Transactions on Dielectrics and Electrical Insulation* 4, no. 1 (1997): 10-16.